

Encyklopedia Solidarności

<https://encysol.pl/es/encyklopedia/hasla-rzeczowe/23528,Parafia-Swietego-Krzyza-w-Warszawie.html>
2022-05-19, 03:15

Parafia Świętego Krzyża w Warszawie

Parafia Świętego Krzyża w Warszawie, 1682–1792 przy historycznej części traktu królewskiego ul. Krakowskie Przedmieście w Warszawie wybudowano, a w 1796 konsekrowano kościół św. Krzyża Zgromadzenia Księży Misjonarzy. 3 V 1792 odbyło się w nim uroczyste posiedzenie Sejmu Rzeczypospolitej, w pierwszą rocznicę uchwalenia Konstytucji 3 Maja. W okresie rozbiorów swój pocz. brały tu liczne [manifestacje](#) patriotyczne. We IX 1939 w dolnym kościele znajdował się szpital polowy. Po powstaniu warszawskim kościół wysadzony przez Niemców; 1945–1953 odbudowany. W kościele św. Krzyża spoczywają serca Fryderyka Chopina i Władysława Reymonta, pochowani w nim są m.in. siostry miłosierdzia i ks. ks. misjonarze, [ks.](#) Gabriel Piotr Baudouin (Boduen) oraz Marszałek Sejmu Wielkiego Stanisław Małachowski. W I. 70. XX w. w parafii odbywały się msze za gen. Władysława Sikorskiego w rocznice katastrofy gibraltarskiej. 13, 20, 27 I 1974 prymas Stefan Wyszyński głosił tzw. kazania świętokrzyskie, które poruszały zagadnienia społeczne. 3–10 X 1979 przy kościele odbyła się głódówka protestacyjno-solidarnościowa na rzecz więźniów politycznych w Polsce i Czechosłowacji, współorganizowana przez KSS KOR i Radę Sygnatariuszy ROPCio.

1975–1981 proboszczem był ks. Alojzy Henel, 1981–1984 ks. Tadeusz Wyszyński, 1984–1993 ks. Józef Jachimczak. Jako realizację jednego z postulatów Sierpnia 1980 na podst. dekretu prymasa Stefana Wyszyńskiego oraz zawartego porozumienia z władzami PRL od 21 IX 1980 nadawano w programie I Polskiego Radia cotygodniową niedzielną mszę z kościoła św. Krzyża (w stanie wojennym nastąpiła kilkutygodniowa przerwa w emisji). Po VIII 1980 w kościele św. Krzyża stocznicy z Gdyni złożyli wotum – obraz Jezusa

Miłosiernego z podpisem „Dar portowców gdyńskich. Sierpień 1980”.

Od 13 III 1982 z inicjatywy uczestników KZ „S” Akademii Sztuk Pięknych zaczęto odprawiać comiesięczne msze w intencji Jana Pawła II oraz Ojczyzny; towarzyszyły im okolicznościowe dekoracje i oprawa poetycka z udziałem licznych artystów. Od 1983 msze przesunięto na 16. dzień mies., aby upamiętnić wybór Polaka na papieża. 1 V 1984 w kościele odprawiono mszę w intencji świata pracy. W latach stanu wojennego i nast. świątynia służyła za schronienie uczestnikom ulicznych manifestacji „S”, stanowiła wówczas jeden z kluczowych punktów zbornych demonstrującej opozycji. 20 XI 1984 w kościele otwarto wystawę *Apokalipsa, światło w ciemności*, nawiązującą do męczeńskiej śmierci ks. Jerzego Popiełuszki, a także procesu jego oprawców; podobnej tematyce poświęcono wystrój wielkanocnego Grobu Pańskiego w 1985. 13 VI 1987 Jan Paweł II spotkał się w świątyni z licznie reprezentowanymi środowiskami twórczymi. Pod koniec l. 80. w kościele zaczęto organizować Msze Katyńskie, a 27 IV 1990 ks. kanclerz Zdzisław Król poświęcił kaplicę katyńską; od 12 I 2011 świątynia stała się Diecezjalnym Sanktuarium Katyńskim. W 1989 wznowiono wydawanie „Roczników Świętokrzyskich” (ukazujących się 1936–1939).

W 2018 obszar parafii obejmował część śródmieścia Warszawy, zamieszkałą przez ok. 8 tys. osób. Od 21 I 2002 decyzją Jana Pawła II kościół św. Krzyża otrzymał honorowy tytuł Bazyliki Mniejszej. W dalszym ciągu z kościoła emitowana jest radiowa niedzielna msza. W 2018 działało w nim 15 grup parafialnych, w tym duszpasterstwo akademickie (od 1965). Organizowane są rocznicowe uroczystości patriotyczne, wydarzenia kulturalne (wykłady, wystawy, koncerty itp.).

Tadeusz Ruzikowski

[Region Mazowsze, Warszawa](#)

[Poprzedni](#)

[Następny](#)

[Zgłoś błąd lub potrzebę uzupełnienia](#)